

Základy společenských věd - Kvinta, 1. ročník

Základy společenských věd	kvinta, 1. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence občanská • Kompetence k podnikavosti • Kompetence sociální a personální • Kompetence komunikativní • Kompetence k řešení problémů • Kompetence k učení 	
Učivo		ŠVP výstupy
psychologie jako věda; systém psychologických disciplín		porovná působení biologických a psychosociálních determinant lidského vývoje
		vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím
		uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání a chování člověka
		uvede příklady projevů psychiky v činnostech člověka
základní psychické jevy		popíše základní psychické jevy
		vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat
významné psychologické směry		rozliší hlavní psychologické přístupy k psychice a k osobnosti
vývoj a formování osobnosti v jednotlivých etapách lidského		charakterizuje etapy lidského života, jednotlivá vývojová období

Základy společenských věd	kvinta, 1. ročník	
života - (výchova ke zdraví)		objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování
význam celoživotního učení a sebevýchovy		porovná různé metody učení a vyhodnotí jejich účinnost pro své studium s ohledem na své psychické předpoklady využívá získané poznatky při sebereflexi, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace
řešení náročných životních situací; zásady duševní hygieny; psychologické poradenství - (výchova ke zdraví)		uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení na příkladech popíše vhodné a nevhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
sociální dovednosti potřebné při řešení problémů v nečekaných, složitých a krizových situacích - (výchova ke zdraví)		správně řeší eticky náročné a problematické situace uplatňuje zásady duševní hygieny v dlouhodobých zátěžových a stresových situacích
modely sociálního chování v intimních vztazích		ve svém chování projevuje otevřenost, toleranci empatii a odpovědnost
patologie duševního života - (výchova ke zdraví)		uvede nejčastější příčiny vzniku duševních onemocnění
sociologie jako věda o společnosti		srovná tradiční a moderní společnost
přehled nejvýznamnějších sociologických teorií a směrů		charakterizuje významné sociologické teorie
proces socializace a formy sociálního učení; význam začlenění jedince do sociálních struktur		zdůvodní potřebu člověka žít ve společnosti s druhými porozumí důležitosti procesu začleňování jedince do společnosti

Základy společenských věd	kvinta, 1. ročník	
		objasní, jaký význam má sociální kontrola v různých sociálních útvarech
kultura, společnost a jedinec; střetávání kultur; etnocentrismus		identifikuje diskriminaci a netoleranci k jiným skupinám, náboženstvím, kulturám, cizím etnikům, lidem odlišné sexuální orientace, ženám, starým lidem respektuje odlišnosti; projevuje toleranci podloženou znalostmi
globalizace, její příčiny, projevy a důsledky; moderní organizace společnosti; globální problémy		identifikuje zásady trvale udržitelného života uvede konkrétní příklady dopadů jednotlivých projevů globalizace na život občanů v České republice
významné sociální útvary; malé skupiny; jedinec ve skupině		přiblíží problém skupinového předsudku rozliší skupiny a agregátní celky určí zvláštnosti malých sociálních skupin
rodina, vztahy v rodině, mezigenerační soužití; rizika spojená s volbou životního partnera; krizové situace v rodině		korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích
pomoc nemocným a handicapovaným - (výchova ke zdraví)		projevuje ohleduplnost k nemocným a handicapovaným lidem
sociální interakce v běžném životě; rozvoj sociálních dovedností pro život s druhými lidmi		uplatňuje vhodné způsoby komunikace v mezilidských vztazích neshody a konflikty řeší konstruktivním způsobem rozliší výhody a nevýhody spolupráce a soutěže na příkladech rozliší úspěšnou a neúspěšnou komunikaci, manipulaci, asertivní jednání, naslouchání a empatii

Základy společenských věd	kvinta, 1. ročník	
sociální stratifikace; sociální mobilita		zhodnotí problém sociální nerovnosti
		posoudí úlohu sociálních změn; rozliší změny konstruktivní a destruktivní
konformita a deviace; sociálně patologické jevy (sexuálně motivovaná kriminalita, skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, autodestruktivní závislosti a kriminalita související s těmito jevy, zneužívání návykových látek, návykové látky a bezpečnost v dopravě) - (výchova ke zdraví)		vymezí sociální problémy a vztah sociální patologie a kriminality
		zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování
		projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu
		uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona v souvislosti se sociálně-patologickým jednáním
vliv médií na život člověka		posoudí vliv médií na život moderního člověka
		na příkladech rozliší objektivní a neobjektivní zpravodajské informace
právo, jeho smysl a účel; právo, morálka a mravnost		vymezí pojem právo
		objasní vztah mezi právem, morálkou a mravností
		rozliší právní normy od norem ležících mimo právní oblast
		zdůvodní účel sankcí při porušení právní normy
právní řád ČR a jeho uspořádání; právní normy a předpisy, jejich vznik, publikace a forma; platnost a účinnost právních předpisů		vymezí podmínky vzniku a zániku právních vztahů
		uvede základní fáze legislativního procesu v ČR, jehož výsledkem je právní předpis

Základy společenských věd	kvinta, 1. ročník	
		uvede, jak a kde se zveřejňují právní předpisy
fyzické a právnické osoby; právní subjektivita	rozliší fyzické a právnické osoby	
	charakterizuje právní subjektivitu	
	rozliší způsobilost k právům a povinnostem a k právním úkonům	
systém právních odvětví	zařadí různé právní spory a situace k jednotlivým právním odvětvím	
zákonnost a právní vědomí	na příkladech ukáže výhody vysokého právního vědomí	
významné právní systémy Evropy	srovná kontinentální a anglosaský typ právní kultury	
ústavní právo a ochrana lidských práv	určí hlavní subjekty moci zákonodárné, výkonné a soudní v České republice	
	rozliší jejich pravomoci a náplň činnosti	
	zná a respektuje základní lidská práva	
pracovní právo (úřady práce a jejich služby; hmotné zabezpečení v nezaměstnanosti; účastníci pracovněprávních vztahů; jejich práva a povinnosti; pracovní poměr; jeho vznik, změna a zánik; kolektivní pracovní právo; odbory a jejich činnost; bezpečnost práce; pracovní úraz a odškodnění; ekologická hlediska práce) - (člověk a svět práce)	uvede způsoby, jimiž lze ve spolupráci s úřady práce řešit ztrátu zaměstnání	
	uzavře fiktivní pracovní smlouvu a rozváže fiktivní pracovní poměr	
	zformuluje svá základní pracovní práva	
	respektuje své pracovní povinnosti a vyžaduje jejich respektování i od druhých	
	objasní funkci odborů	
	zná základní pravidla a zásady bezpečnosti práce	
	volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí	

Základy společenských věd	kvinta, 1. ročník	
		chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu
rodinné právo (vztahy v rodině, manželství, péče o děti, neúplná rodina, náhradní rodinná péče, ústavní péče, mezigenerační soužití)		zná svá práva a povinnosti vyplývající z jeho postavení v rodině projevuje etické a morální postoje k ochraně matky a dítěte
další významná právní odvětví (právo trestní, správní, občanské)		popíše obsahovou stránku nejvýznamnějších právních odvětví přiblíží způsoby řešení vybraných právních situací ve svém jednání respektuje platné právní normy
orgány právní ochrany; systém právního poradenství; právní profese		rozliší náplň činnosti orgánů právní ochrany a uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
<i>Osobnostní a sociální výchova - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i>		
pokus o objektivní sebereflexi		
<i>Osobnostní a sociální výchova - Sociální komunikace</i>		
verbálních i neverbálních formy komunikace; asertivní řešení konfliktů v modelových sociálních situacích; modelové situace předpokládající kontakt s duševně nemocnou osobou		
<i>Osobnostní a sociální výchova - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů</i>		
ukázka osobnostních testů; modelové situace předpokládající využití různých možností řešení náročných životních situací		
<i>Osobnostní a sociální výchova - Spolupráce a soutěž</i>		

Základy společenských věd	kvinta, 1. ročník	
spolupráce a soutěž z hlediska jejich efektivity;		
žák v modelové situaci zaujme sociální roli, která mu vyhovuje a sociální roli, která mu nevyhovuje		
<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Globalizační a rozvojové procesy</i>		
příspěvek na dané téma a následná diskuze		
<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</i>		
příspěvek na dané téma a následná diskuze		
<i>Multikulturní výchova - Základní problémy sociokulturních rozdílů</i>		
problematika etnocentrismu		
<i>Multikulturní výchova - Psychosociální aspekty interkulturality</i>		
porovnání různých kultur		
<i>Multikulturní výchova - Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí</i>		
pozitiva i rizika prolínání kulturních okruhů v současném světě		
<i>Osobnostní a sociální výchova - Morálka všedního dne</i>		
žák z etického hlediska řeší modelové příklady ve vztahu k situacím, které jsou hodnoceny jako společensky problematické až nebezpečné;		
úvaha nad vztahem morálky, mravnosti a práva;		
srovnání života v zemích, v nichž se uplatňuje zákonnost a v zemích nerespektujících základní lidská práva		
<i>Mediální výchova - Účinky mediální produkce a vliv médií</i>		
porovnání různých typů zpravodajských informací a posouzení z hlediska jejich objektivity		
<i>Mediální výchova - Uživatelé</i>		
analýza vybraných tiskových zpráv;		

Základy společenských věd	kvinta, 1. ročník	
ukázka mediální manipulace		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Žijeme v Evropě		
základní evropské hodnoty a tradice		
Environmentální výchova - Člověk a životní prostředí		
diskuze o zaměstnáních, která negativně ovlivňují zdraví člověka		
Člověk a svět práce - Předmět Základy společenských věd integruje témata vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.		
Výchova ke zdraví - Předmět Základy společenských věd integruje některá témata vzdělávacího předmětu Výchova ke zdraví.		
Přesahy a souvislosti - Čj, De, Ze, Bi		